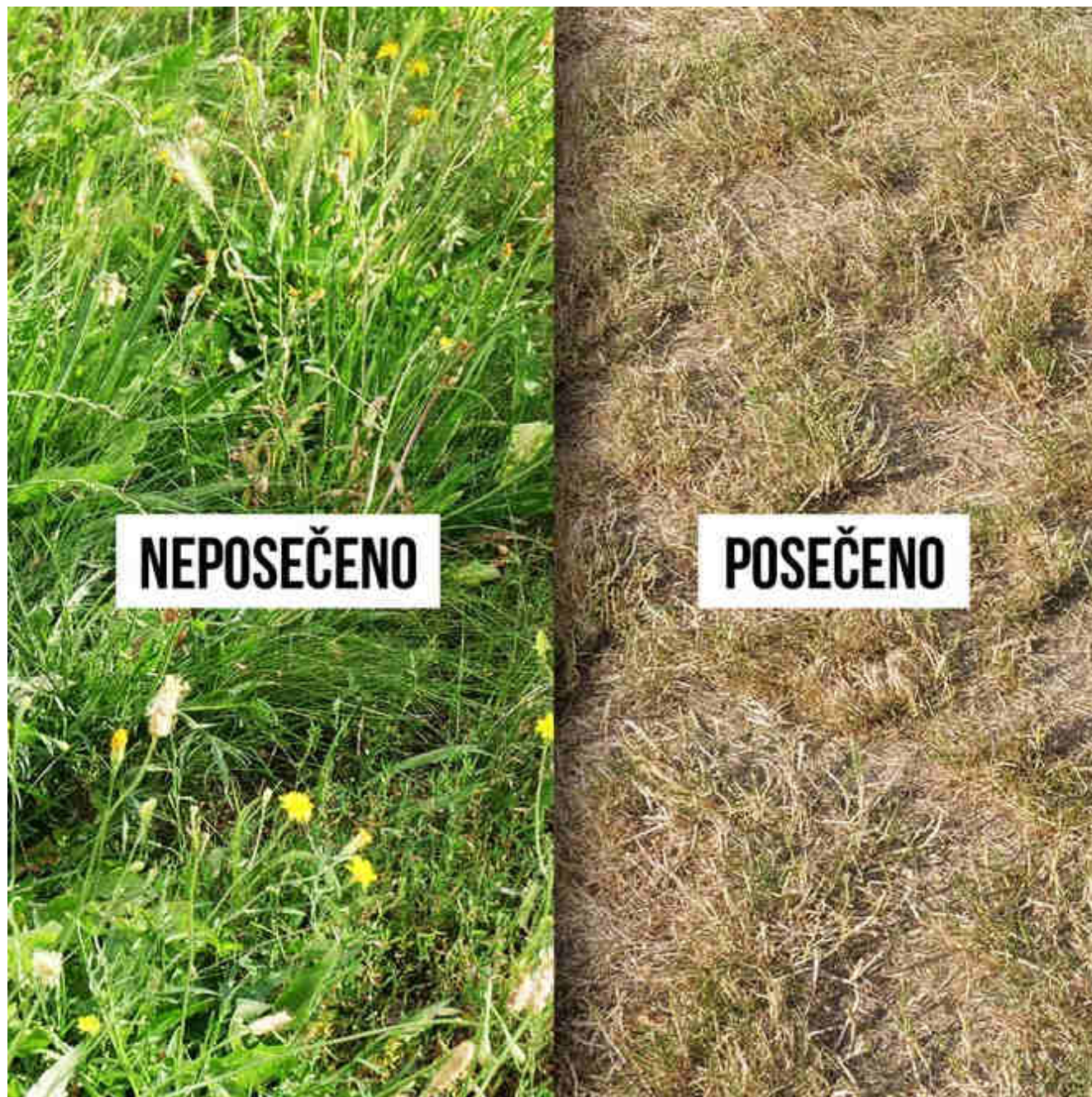

<https://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/nesekat-travniky-je-nesmysl-rika-odbornice-marie-strakova>

Nesekat trávníky je nesmysl, říká odbornice Marie Straková

15.8.2019 01:01 | ROUSÍNOV (Ekolist.cz) [Diskuse: 24](#)

Zjednodušené informace mohou být zavádějící. Odborník na údajně „nesečené“ ploše ale podle složení a výšky porostu pozná, že v letošním roce už sečená byla. Sice ne ten samý den v červenci, ale zřejmě někdy v květnu.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Zdroj | [Facebook Zdeněk Hřib - primátor Prahy](#)

Mnohá města v letošním roce omezila kvůli suchu sekání trávníků. Nejčastěji zmiňovaným záměrem bylo podpořit zadržování vody a výskyt hmyzu. Povedlo se to? Má nesečení travnatých ploch ve městech i nějaké nezamýšlené důsledky? Na to jsme se zeptali odbornice na zakládání a údržbu travnatých ploch Marie Strakové.

Jak ovlivňuje současná péče o zeleň podobu českých měst?

Pohybujeme se z extrému do extrému. V loňském roce města sekala některé plochy příliš často a při vysokých teplotách. Letos se někde neseká vůbec.

Když se seče příliš často nebo příliš nakrátko, může tráva při vysokých teplotách upadnout do takzvané letní dormance. To znamená, že trávník zastaví veškerý růst a vývoj. Trávník není mrtvý, ale je ve stavu, který chrání důležité části rostliny, jako odnožovací uzliny, rhizomy a kořeny. Těm umožňuje přežít tím, že do nich koncentruje veškerou dostupnou vodu na úkor ostatních částí rostlin. Je to zřetelné i vizuálně, protože ztratí svou zelenou barvu.

Ale když neposeču, tak mi květenství trav dozrají – podobně jako obilí. A pak také nejsou zelené.

Máme tedy hledat nějakou střední cestu?

Priorita travnatých ploch je, že mají být zelené. Aby v rostlinách probíhala fotosyntéza, aby byly živé. Jen tak mohou plnit všechny své funkce, například zadržovat prašnost a vodu.

Když někdo zúží celou problematiku zelených porostů ve městě na „sekat, nebo nesekat“, tak tím ukazuje maximálně zkreslený a úzký pohled. A to mě letos v médiích hrozně štvalo. Je potřeba se bavit o tom kdy, co a jak sekat.

Ing. Marie Straková, Ph.D., je absolventkou Agronomické fakulty MZLU v Brně a absolventkou doktorského studia na trávníkářské téma na Ústavu pícninářství MZLU v Brně. Od roku 2005 je spolumajitelkou firmy Agrostis Trávníky, s.r.o., která se zabývá poradenstvím, množením osiva, výrobou směsí květnatých luk, obchodem a výzkumem v oblasti travinobylinných a travních porostů.

Má za sebou mnoho úspěšných návrhů druhově pestrých porostů, např. Květná zahrada v Kroměříži, Sluneční hora ve Sluňákově, zámecký park v Miloticích, louky v pražské Stromovce, zatravnňování regionálními směsmi v NP Podyjí a CHKO Moravský Kras a další.

Zabývá se především studiem intenzivně a extenzivně ošetřovaných travnatých ploch a květnatých luk. Je autorkou desítek publikací a několika metodik, členkou několika profesních organizací, pravidelně přednáší a publikuje.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Zdroj | Agrostis Trávníky

Jak tedy trávníky ve městech udržet zelené?

Na prvním místě je třeba pracovat s druhově pestřejšími porosty, které obsahují jak jednoděložné, tak dvouděložné rostliny. Dvouděložné totiž zůstávají zelené i při vysokých teplotách. Také jsou to hostitelské rostliny pro spoustu druhů hmyzu. A kvetou.

Ale nemůžeme porosty zakládat jen z dvouděložných bylin. Vždy musíme pracovat se směsí. Trávy mají například tu výhodu, že mají díky svému svazčitému kořenovému systému protierozní účinek, snesou zátěž a dokáží odnožovat a tím zajišťují pokryvnost. To tráva nám na pobytových plochách zajišťuje příjemné sezení.

Pokud travnaté plochy mají plnit funkce, které od nich požadujeme, musíme si říct, co je jejich smyslem. Jestli jsou pobytové, nebo pohledové. Podle toho určujeme i četnost jejich sečení.

Můžeme ještě teď na konci léta travnatým plochám ve městech nějak pomoci?

Jakmile skončí léto, chtělo by to projít se po nich a podívat se, kde potřebují dosít. Aby se znovu zaplnila místa, kde rostliny v důsledku sucha vypadly. Cílem je, aby se porost znovu zapojil a v dalším roce se nevytvářela holá místa. To je nejčastější kolem obrubníků. Tam, kde lidé nejvíce chodí.

Ta nezaplněná místa totiž podporují nálet plevelných druhů jako je ječmen myší, ježatka a další teplomilné trávy. Ty jsou neuvěřitelně vitální, velmi dominantní a šíří se nehorázným způsobem. Tyto rostliny dozrávají velmi brzy, takže pak neplní ani funkci zeleně. A když města řeknou: „Nebudeme sekat“, tak to jenom napomáhá jejich šíření. Sečení je nutné.

Pokud nemám finance a mechanizaci na to, abych udělala důkladný dosev a doplnila porost některými dvouděložnými druhy, tak je potřeba dosít alespoň travní směsí, která nebude postavená na jílku vytrvalém. Tenhle krok mohou podle mě udělat úplně všichni.

Kdy je vhodné s doséváním začít?

V září nebo říjnu. Plochy v důsledku sucha prořídnou. Vypadnou z nich trávy, které léto nezvládnou, pokud jsou teploty příliš vysoké a sucho příliš dlouhé.

Pokud doséváme po létě, když se sníží vysoké teploty, mohou rostliny na jaře využít zimní vláhy a zapojit se. Podzimní dosevy můžou hodně pomoci. A zároveň je třeba nezapomenout a příští rok změnit režim kosení.

Mozaikovitá seč umožňuje živočichům přesunout se z posečené plochy na tu neposečenou. Na snímku pražská Divoká Šárka.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | AndruVision / [Magistrát hl. m. Prahy](#)

Takže sekat trávniky ve městech musíme. Jak to dělat správně?

Především je potřeba si říct, že sečení je potřeba. Když nebudeme sekat, tak ve městech začne probíhat sukcese, začnou tam nalétávat dřeviny, křoviny, bude tam džungle. To nikdo nechce.

Když budeme mít ve městech porosty extenzivního charakteru – například louky, sečeme je většinou dvakrát ročně. První seč má proběhnout na přelomu května a června, se sběrem. To je v době, kdy ještě nejsou tak vysoké teploty a rostliny mají šanci se vzpamatovat a vytvořit nějakou zelenou hmotu na léto. Už v červenci a v srpnu jsou ty plochy zelené. Jsou nízké, moc nerostou, ale jsou zelené.

Další seč má proběhnout v září, zase se sběrem. Držíme pravidlo, že budeme sekat včas a nebude to při vysokých teplotách, maximálně do 26 °C. Při vyšších teplotách by se sekat nemělo. Tomu je potřeba přizpůsobit i organizaci práce ve městech.

Pro vývoj některých druhů hmyzu je ale potřeba, aby rostlina dozrála. To znamená neposekat ji. Pro tyto případy se nabízí řešení výběrovou sečí, kdy určité rostliny prostě obsekám a nechám je růst.

Pokud chci myslet na hmyz, je také dobré sekat mozaikovitě: neposekat všechno naráz, ale postupně, aby se hmyz vždycky mohl přesunout na nějakou neposekanou plochu.

Do budoucna musíme počítat s tím, že péče o zeleň bude probíhat sofistikovaněji než doposud a bude dražší.

Teď jsme mluvili o květnatých loukách a dalších takzvaných extenzivních plochách. Jak sekat normální městské trávníky?

Standardní pobytové trávníky můžeme sekat častěji za předpokladu, že zvýšíme výšku kosení podle potřeby třeba i na 10-12 cm a nebudeme je kosit při uvedených vyšších teplotách.

Trávník posečený za vysokých teplot upadl do stavu letní dormance.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | Milan Slezák

Co přesně se letos nepovedlo?

Letos se na mnoha místech přestalo sekat. A travnaté porosty, zvláště plevelné jednoleté travní druhy, vlastně dozrály a vytrvalé trávy současně stejně upadly do letní dormance. A najednou byl červenec, byly vysoké teploty, a všichni se hrozně divili, že jsou všude osiny: v očích, na psech. Ty plochy jsou příšerně zanedbané, jsou v nich výkaly zvířat...

K sečení pak stejně muselo dojít, protože to bylo neúnosné. Ale sekalo se v naprosto nevhodnou dobu.

Lidé zapomněli, že i tráva dozrává. Známe obilí z pole, které je na jaře zelené a pak zežloutne a dozraje na zrno. A u trav, zvláště jednoletých, je to v principu to samé. Pokud si ty trávy nechám dozrát, tak jejich stébla a květenství opravdu nebudou zelená, ale žlutá, jako kdyby se měly sklízet na semeno. Sečením podporujeme odnožování, takže pokud vytrvalé trávy nesečeme, neraší nám nové zelené výhony a porost stárne.

Jaké to má důsledky?

Ten porost je zralý, suchý, zestárlý a vysemeňují se tam trávy. V důsledku toho dochází i k potlačování žádoucích bylinných druhů, které nemají šanci se prosadit vůči konkurenčně silnějším travám. A protože to je suché, tak to může mimo jiné třeba dobře hořet.

Když se parky před deseti nebo patnácti lety zakládaly, nikdo nepředpokládal, že jednou ve městech budeme řešit diverzitu a takové problémy se suchem. Ve spoustě měst se nechaly neposečené plochy původních parkových směsí, které obsahovaly vysoký podíl jílku vytrvalého. V červenci byly tudíž k vidění monokultury zralého jílku, který se původně vyséval za účelem častějšího kosení.

Tyto plochy nám nemůžou přinést žádnou diverzitu. Jílek vytrvalý je konkurenčně silná tráva. Ani pro hmyz nepřináší přidanou hodnotu. Pokud tyto porosty nezačneme sekat tak, jak máme a nedosejeme je vybranými bylinnými druhy, které dosev zvládnou, zpestří a zatraktivní ho pro hmyz, nikdy v něm pestrost nezvýším. Naopak.

Ložisko plevelného zralého ječmene myšího v porostu jílku vytrvalého. Ječmen myší, ježatka a další teplomilné trávy jsou neuvěřitelně vitální, velmi dominantní a rychle se u nás šíří. Tyto rostliny dozrávají velmi brzy, takže pak neplní ani funkci zeleně. A když města přestanou sekat, tak to jenom napomáhá jejich šíření.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | Marie Straková

Aby se trávníkům a zeleným plochám ve městech dařilo a zvládaly i sucha posledních let, musíme tedy jít cestou druhově pestrých porostů?

Ano, to v každém případě.

Všude ale musíme zvažovat, jestli se bude jednat o plochu pobytovou, která se bude sekat častěji, anebo o plochu extenzivního charakteru, která bude významná z pohledu biodiverzity.

Pestřejší porost znamená stabilnější společenstvo. To je stabilita i vůči klimatickým výkyvům, přivalovým deštům, dočasnému zaplavení, při vysokých teplotách nebo dlouhodobém suchu. Pořád mi tam něco musí růst. Pak mám větší šanci, že mi něco přežije.

Jaká česká města pečují o zeleň způsobem, jakým popisujete?

Brno odvádí velký kus práce, v Prostějově se nezaloží žádná plocha, aniž by spolu nekomunikovali pracovníci odboru zeleně a technických služeb. Dobrým příkladem je také pražská Stromovka, tam můžete vidět louky i pobytové trávníky a všechno funguje. Jihlava je obdobný případ, těch měst je dost a já bych nerada na někoho zapomněla.

Na vlastní oči ale pozoruji, že tady na Moravě, kde nás sucho trápí už delší dobu, jsou zkušenosti větší. Třeba Veselí nad Moravou zakládá druhově pestré porosty i na pobytové, častěji kosené plochy.

Ve městech se ale musí změnit i nastavení výběrových řízení. Peníze pro firmu nemohou být vázány na počet sečí, ale musí to být na pravidla.

Základními principy by měly být druhová pestrost, zvýšení výšky kosení, vhodnost termínů sečení, jak během dne, tak i v průběhu roku. A maximální snaha, aby plochy zůstávaly zelené.

Pokud je na péči o zeleň nějaký balík peněz, tak by firma měla vědět, že pokud ho nevyčerpá například sečením, má možnost odvést jinou práci. Aby nepřišla o dohodnutou finanční částku, která by jí mohla chybět v rozpočtu a být likvidační.

Města budou muset změnit i techniku. Dnes jsou všichni vybaveni stroji na ošetřování intenzivních trávníků. Stávající stroje zpravidla neumožní zvýšit kosení.

Licence | Volné dílo (public domain)

Zdroj | [pxhere](#)

Pokud jsou peníze nastaveny na určitý počet sečí, tak se firmy nedívají nalevo napravo. Potřebují odvézt práci, aby měli peníze. Pokud to mají dělat dobře, musí to být pochopeno i ze strany úředníků a měst. Jinak to za chvíli nebude nikdo chtít dělat.

A podle jakých principů fungovala údržba zeleně doposud?

V minulých dvaceti letech se kladl důraz na rychlost posečení. A aby se zelená biomasa nemusela odvážet, tak se mulčovala. To ale například u květnatých luk nelze. Tam musím sekat lištovou nebo bubnovou sekačkou a posekanou biomasu musím odvézt.

Bude se muset změnit i technika. Dneska jsou všichni vybaveni stroji na ošetřování intenzivních trávníků. Stávající stroje vám totiž ani neumožní zvýšit kosení. My se bavíme o zvýšení výšky kosení, jako by to bylo něco samozřejmého. Ale jim to neumožňuje mechanizace. Teď si představte zvýšit výšku kosení a současně dostat posekanou hmotu z té plochy. To je velký problém.

Musíme hledat celá řešení. Mně se nelíbí zavádějící demagogické informace. Když např. pan primátor Hříb vloží na internet dvě fotky ze stejného dne, kde je sečená a údajně nesečená plocha. Sečená je žlutá, nesečená je zelená.

Odborník na té zelené „nesečené“ ploše ale podle složení a výšky porostu pozná, že v letošním roce

už sečená byla. Sice ne ten samý den v červenci, ale zřejmě někdy v květnu. Když se to pak použije bez této souvislosti, vyzní to demagogicky.

Budou muset města ve velkém vyměnit mechanizaci, protože teď jsou vybavena nevhodnými stroji na měnící se potřeby údržby zeleně?

Ve městech, která si zachovala vlastní technické služby, je ten problém podstatně menší. Tam se technikou dovybavují průběžně a už mají i zkušenosti se zakládáním květnatých luk. Ale v některých městech to může být problém. A hlavně to bude problém pro firmy, které byly zaměřené jenom na sečení.

"Lidé by měli přistoupit na to, že některé plochy přejdou do extenzivního režimu. Že se nebudou sekat osmkrát ročně, ale třeba jen dvakrát. A měla by být dohoda na tom, které plochy to budou," říká Marie Straková. Na snímku květnatá louka v plném květu v Jihavě.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | Katarína Ruschková / Město Jihlava

V zákoně o rostlinolékařské péči je povinnost zamezit šíření plevelu. Myslíte, že k tomu může nesekání trávníků vést?

Samozřejmě. Ale to není jen u trav, ale podobně vám mohou plochu zaplevelit pcháče nebo laskavce, šťovíky. Když nebudete sekat a objeví se vám v porostu tyto plevely, tak opravdu dopustíte jejich šíření a porušujete zákon.

A myslíte, že se to letos v létě již stalo?

To se rozhodně stalo, na mnoha místech.

Tomu, kdo nemá dostatečné informace, nedochází, co nesekáním způsobí. Nesekat vůbec znamená, že si šířím plevel a v budoucnu budu potřebovat chemii na jejich likvidaci. Najednou jsou všichni ekologičtí a myslí nesekáním na hmyz, ale tenhle trend spěje k tomu, že se bude aplikovat chemie. To snad nikdo nechce.

Uvedu příklad. Mluvila jsem s krajinářským architektem, který si založil květnatou louku. Porost mu připadal dlouho pěkný, tak ho sekal až v červenci. Tím pádem se mu tam vysemenily trávy. A ty začaly potlačovat kvetoucí byliny. Za mnou přišel za pět nebo šest let s tím, že už mu tam převažují traviny a že by louku chtěl postříkat nějakým herbicidním přípravkem proti jednoděložným, aby zachoval byliny a potlačil trávy.

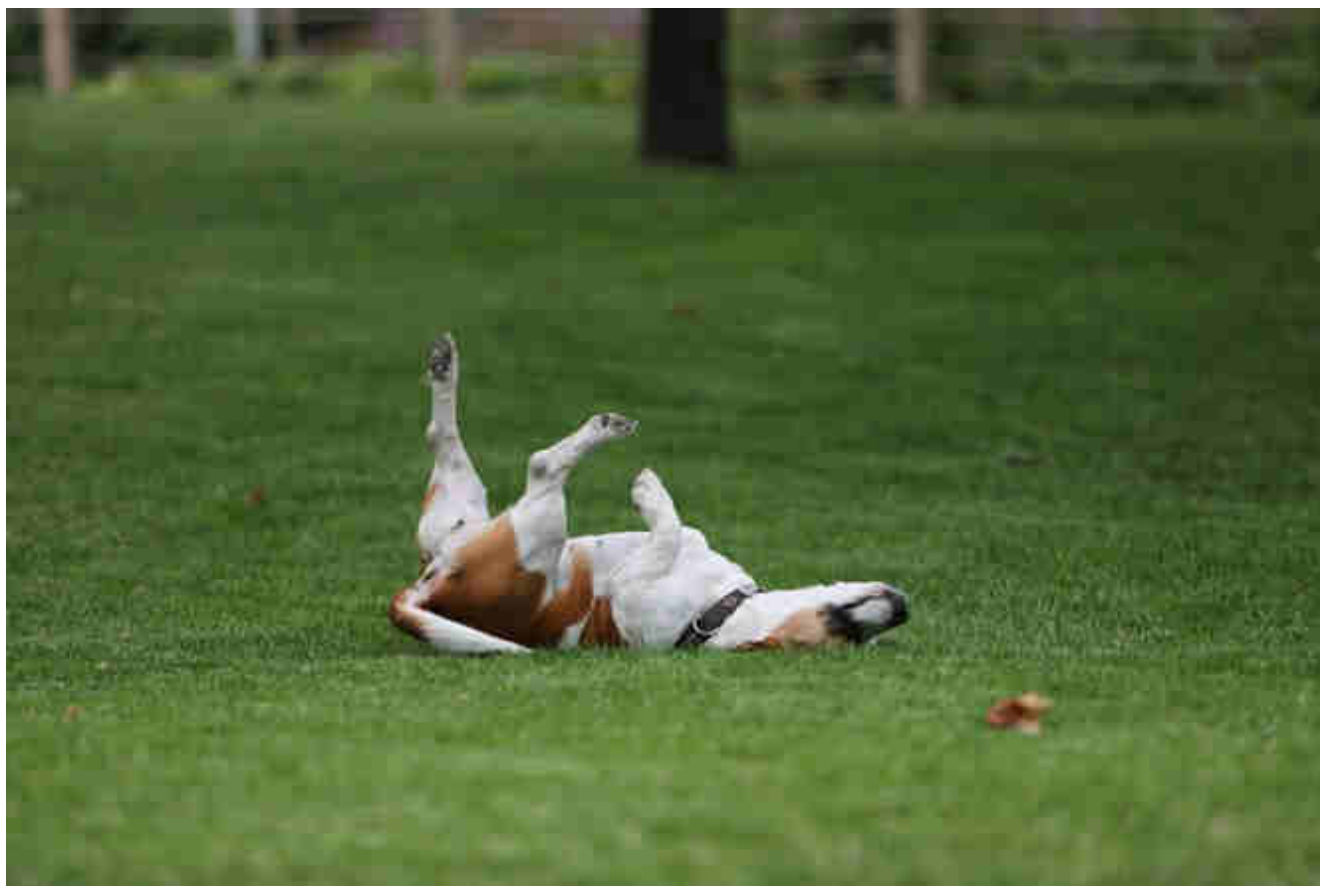
Tak jsem mu řekla: „Jaký to dává smysl? Vy, místo abyste to správně sekal, to necháte narůst. Jste velký ekolog, myslíte to dobře a pořídíte si louku, ale pak nemáte problém ji postříkat, abyste potlačil travu?

Takhle to bude i v těch parcích. Některé věci se opomenou nebo si je někdo neuvědomí a pak se musí udělat krok, kterým popřete všechno, co jste do té doby myslela dobře.

Letos jsem z toho byla hrozně naštvaná. Až mě to nebavilo, jak nekompetentní lidé rozhodovali o sečení a nesečení. A to, co jsem viděla v Praze, to byly zkušenosti k nezaplacení: monokultury jílku. A mně došlo, že politici vůbec nevědí, že tráva může dozrát a vypadat jako „pšenice“.

Co by podle vás měli lidé požadovat po správě města, když chtějí lepší péči o zeleň?

Rozhodně by měli přistoupit na to, že některé plochy přejdou do extenzivního režimu. Že se nebudou sekat osmkrát ročně, ale třeba jen dvakrát. A měla by být dohoda na tom, které plochy to budou.

Když na veřejnost budu myslet a dopřeju jí pobytové trávníky a psí louky, tak snáze přijmou i ta řešení pro přírodu. Na snímku psí louka v Čelakovského sadech v Praze.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | René Ondroušková / [Facebook Čelakovského sady a Národní muzeum](#)

Důležitý je soulad. Abychom dosáhli velkého podílu ploch, které budou extenzivnější, ale přitom nikoli zanedbané. A současně musíme myslet na zachování pobytových ploch pro život lidí. Tam, kde si lidi chtějí roztáhnout deku a sednout si, se bude sekat častěji.

Ale proč by na některých plochách nemohla být krásná kvetoucí louka? Děti tam můžou rodičům utrhnout kytku, můžou spolu pozorovat motýly nebo plést věnečky z kytiček.

Mediální panika určitě vznikla ze sucha a ze strachu z budoucnosti. Ale intenzivním využíváním všech ploch si likvidujeme počátek potravního řetězce. Extenzivní plochy nám udržují širší druhovou skladbu bylin a tím pádem i hmyzu a s tím ptactva a potravního řetězce, který je na to logicky navázán.

Ideální stav ve městech je tedy mít pobytové louky, psí louky, a pak část ploch ponechaných přírodě, jako jsou například květnaté louky, které se sečou dvakrát ročně?

Ano. Když na veřejnost budu myslet a dopřeju jí pobytové trávníky a psí louky, tak snáze přijmou i ta řešení pro přírodu. Lidé jen chtějí, aby bylo myšleno i na jejich potřeby a na jejich psa. To je třeba pochopit. I když vždycky bude někdo, kdo si bude stěžovat.

Veřejnost se zlobí například kvůli alergiím. Znáám spoustu lidí, kteří mají tyto zdravotní problémy, ale

řešením není chránit alergiky tím, že nebudeme sázet stromy a zakládat louky. Je také potřeba si uvědomit, že alergenů z trav nás ohrožují do doby, než je poseču. Což má být právě konec května, začátek června.

Dalším argumentem proti přírodním porostům ve městech jsou klíšťata. To je problém. Proto je potřeba zachovávat pobytové plochy pro veřejnost, aby se lidi nebo psi nepouštěli do vysokých lučních porostů před sečí.

Ne každý má to štěstí, aby se mohl pohybovat v přírodě každý den nebo každý víkend. Někteří lidé jsou odkázáni na prostory měst. Neměli bychom zapomínat ani na jejich potřeby. Proto je důležité mít příležitost prožít přírodu i ve městě, ale současně mít možnost si sednout v parku na trávnick a prožít tam třeba s dětmi den.

Do čeho se městům vyplatí investovat v tuto chvíli? Měla by si najít městského zahradníka, nebo zaměstnat arboristu, nebo zakládat květnaté louky?

Kdybych měla mluvit o stromech, tak řeknu, že by města měla zvážit investice do přeložek sítí, nebo by se měla změnit norma na ochranné zóny kolem sítí. Tak, aby se do ulic mohla vrátit stromořadí. To je zásadní.

Lidé by se měli aktivně zapojit do pomoci přírodě. Mohli by třeba začít pěstovat regionální osivo bylin. Tím můžou hodně prospět. Ať sbírají semena a šíří je.

Licence | Všechna práva vyhrazena. Další šíření je možné jen se souhlasem autora

Foto | M+M Vymětalovi / [Agrostis Trávnický](#)

A musí se myslet i na to, aby se stromy nejen zasadily, ale i udržovaly. Následná péče, zalévání a řezy v prvních letech nejsou vůbec legrace. Kvůli sítím už není ve městě pořádně kam stromy sázet. Kdyby se místo intenzivního sečení v 35 °C raději zalévaly stromy, udělalo by se líp.

Stromy ve městech v létě často potřebují zalévat. Potřebují to i trávníky?

Kdybys si měla vybrat, jestli zalít strom, nebo trávník, tak zaliju strom.

Ale když nezalijete trávník a jsou dlouho vysoké teploty bez vody, je vysoká pravděpodobnost, že se vám z letní dormance už neprobudí. Takže v září musíte dosévat. Ale pokud občas zaprší tak jako letos, tak trávy udržují život v odnožovacích uzlinách, aby mohly zase zregenerovat.

Ale i kdyby tráva odešla všechna, tak ji můžu na podzim dosít. Ztráta stromu je daleko větší.

Je něco, co by mohli lidé dělat sami?

Je opravdu důležité, aby se lidi vrátili víc do přírody. Aby nejenom jezdili na výlety za zážitky a požitky. Ale aby pozorovali a všímali si, jak příroda funguje. Na to nemusíte mít vysoké školy.

Je dobře, že si lidé uvědomují, že sucho je problém. Že příroda to nezvládá, planeta to nezvládá a že se chováme hrozně.

A co by lidé mohli dělat? Třeba by mohli začít pěstovat regionální osivo bylin. Tím můžou hodně prospět. Ať je sbírají a šíří.

V České republice se dvacet let mluví o regionálním osivu, ale pro některé regiony prostě neexistují regionální směsi bylin.

Přečtěte si také |

Klasické trávníky ve městech chřadnou. Někde je mohou výborně nahradit louky

reklama

Ekolist.cz se teď neobejde bez vaší finanční pomoci.

Jde o neziskový web zaměřený na životní prostředí. To se prostě samo nezaplatí:) Děkujeme

✓ **Jednorázově**

Měsíčně

Příspěv v Kč:

[Jiná částka](#)

50 Kč

100 Kč

1 000 Kč

Darovat

🔒 zabezpečeno Darujme.cz

[Další informace](#) |

Líbil se vám článek? [Přispějte si na napsání dalšího.](#)

Zdeňka Kovářiková
Autorka je redaktorkou
Ekolistu.cz.